

ELINA SAARINEN

Jätelautakuntien tai kuntien jätehuoltoviranomaisen olisi pitänyt tehdä vappuun mennessä päätös siitä, jatketaanko kunnissa kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta vai siirrytäänkö kunnan järjestämään kuljetukseen.

Päätösten valmistelu on kuitenkin vielä monissa kunnissa kesken, eivätkä kaikki ehtineet vapun määräaikaan.

Kunnat pohtivat juuri paitsi kotitalouksien yhdyskuntajätteen kuljetusjärjestelmiä, myös sako- ja umpikaivolietteiden kuljettamisasioita. Ympäristöyritysten Liiton arvion mukaan vähän yli 40 prosenttia kunnista on joko jo tehnyt päätöksen tai saanut päätösvaikutuksen lausuntovaiheeseen.

Niissä kunnissa ja jätelautakunnissa, joissa päätökset on tehty, on lähes poikkeuksetta päätetty jatkaa entisellä sopimusperusteisella, siis nykyisin kiinteistön haltijan järjestämällä jätteenkuljetuksella.

Ainoastaan HSY päätti siirtää sako- ja umpikaivolietteen kuljetuksen kunnan järjestämäksi, mutta päätöksestä on tehty oikaisuvaatimus. Hankasalmen ympäristölautakunta päätti vastikään, että jos Jyväseudulle syntyy kuntamisteinen jäteyhtiö, johon Hankasalmen kunta liittyy, kunnan kuiva- ja biojätteet kuljetetaan jatkossa kunnan järjestämänä jätteenkuljetuksena. Jos Hankasalmi ei liity kuntayhtiöön, jätettäisiin nykyistä sekajärjestelmää.

Suomessa ei nyt päätetä kuljetuksesta niillä alueilla, joilla on jo entuudestaan kunnan järjestämä jätteenkuljetus. Tällaisilla alueilla asuu yli puolet suomalaisista.

”EI OLE PERUSTEITA”

Uusi jätelaki asettaa tiukat ehdot, milloin kunnalla on edellytykset jatkaa kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta. Jos edellytykset eivät täyty, olisi siirryttävä kunnan järjestämään kuljetukseen.

Jätelaitosyhdistyksen (JLY) lakiasianpäällikkö **Leena Eränkö** on huolissaan siitä, toteutuvatko jätelain ehdot päätöksenteossa.

”Meitä kovin huolestuttaa päätösten sisältö. Päätöksiä ei välttämättä ole perusteltu ollenkaan tai perustelut ovat varsin puutteellisia”, Eränkö summaa.

Hän nostaa esimerkkinä Keuruun, joka teki päätöksensä huhtikuussa. Eränkö epäilee, arvioitiinko päätöksenteossa kuljetusjärjestelmän vaikutuksia.

”Kyllä me pohdimme jätelain mukaisia pykälä tarkasti ja saimme asiasta myös lausuntoja. Katsoimme, että syrjimättömyyspykälä täyttyy, kun asukas saa itse valita yrityksen, joka hoitaa jätteenkuljetukset. Näin myös hinnat pysyvät kurissa”, perustelee Keuruun teknisen lautakunnan puheenjohtaja **Heikki Kankimäki**.

Hän kertoo, että päätös jatkaa kiinteistön

Marko Laakkonen / JLY

Kuljetusjärjestelmäpäätöksissä on ollut vetoa vastakkaisiin suuntiin.

Jätelautakunnat eivät vaihtaneetkaan kunnan jätekuljetuksiin

Jätelautakunnat tekevät parhaillaan jätelain vaatimia päätöksiä jätteenkuljetusjärjestelmistä. Enemmistö jatkaa kiinteistön haltijan järjestämällä jätteenkuljetuksella, vaikka jätelaki asetti sille tiukat ehdot.

haltijan järjestelmällä syntyi lautakunnassa yksimielisesti.

”Tästä ei tullut mitään eripuraa, koska kaikki olivat sitä mieltä, että järjestelmä on toiminut erittäin hyvin.”

KAKSI TULKINTAA JÄTELAISTA

Jätelautakuntien päätöksentekoprosessiin on väistämättä vaikuttanut jätealan ikuinen kiistely siitä, onko kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus hyvä järjestelmä vai ei.

Jätelaitosyhdistys on jakanut materiaalia, joka on tukenut toista vaihtoehtoa, kunnan järjestelmään siirtymistä. Kuntaliittokin on kouluttanut luottamushenkilöitä jätteenkulje-

tusjärjestelmistä.

Kuljetusyritysten etuja ajava Ympäristöyritysten Liitto taas on tehnyt valtavasti töitä jakamalla lautakuntien jäsenille kiinteistön haltijan järjestelmää puoltavaa informaatiota. Liitto on asiantuntijansa **Pekka Loukolan** johdolla kirjoittanut toistakymmentä lausuntoa, seurannut päätöksentekoa, järjestänyt infotilaisuuksia ja käynyt kuntien kokouksissa kertomassa kuljetusjärjestelmän jatkamisen eduista.

Muutamissa kunnissa onkin käynyt niin, että jätelautakunnat ovat tehneet täysin päinvastaisia päätöksiä, kuin mitä asian valmistelijat ja esittelijät ovat ehdottaneet.

Näin tapahtui esimerkiksi Teuvalla. Teuvan kunta oli ensimmäisiä kuntia Suomessa, jossa jätelautakunta teki jo viime vuoden lokakuussa

päätöksen pitäytyä kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetusjärjestelmässä.

Esittelijä, kunnaninsinööri **Markku Salonen** ehdotti, että Teuvalla siirryttäisiin kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen, koska se parantaisi jätehuollon toimivuutta ja kehittämismahdollisuuksia sekä vähentäisi toimialan ympäristövaikutuksia. Perustelujen mukaan kunnan järjestelmällä olisi myös parannettu kuluttajien asemaa saada jätehuoltopalveluja kattavasti, luotettavasti ja kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.

Jätelautakunta päätti kuitenkin kokouksessaan yksimielisesti jatkaa kiinteistön haltijan järjestämää kuljetusta.

”Kävimme valmistelussa asian kokonaisvaltaisesti läpi, mutta lautakunta oli täysin toista mieltä. Lain tulkinnasta oli eri näkemyksiä. Kunnioitamme lautakunnan päätöstä ja etemme nyt päätöksen mukaisesti”, Salonen

Jätelaki vaatii arvioimaan kuljetusjärjestelmää

■ Uusi jätelaki on asettanut tiukat ehdot sille, jos kunta haluaa jatkaa entistä sopimusperusteista jätteenkuljetusta, jota uudessa jätelaissa kutsutaan kiinteistön haltijan järjestämäksi jätteenkuljetukseksi.

Jätelain pykälät 35 ja 35 listaavat, että kuljetuksen on oltava kattavaa ja luotettavaa sekä toimittava syrjimättömin ja kohtuullisin ehdoin.

Lisäksi kuljetusjärjestelmän on edistettävä jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, sillä on oltava myönteisiä vaikutuksia kotitalouksien, yritysten ja viranomaisten toimintaan eikä se saa haitata terveyttä tai ympäristöä.

Kuntaliitto on lähettämässään yleiskirjeessä tulkinnut tämän tarkoittavan sitä, että jätelautakunnan olisi ennen päätöksentekoa tai sen seurannassa selvitettävä esimerkiksi jätteenkuljetukseen liittyneiden kiinteistöjen määrää sekä sitä, onko kunnassa katvealueita, joilta tyhjennyksiä puuttuu ja onko hinnoissa alueellisia eroja jne.

Ympäristöyritysten Liiton asiantuntija **Pekka Loukola** huomauttaa, että jätelaissa ei ole määreitä, suureita tai mittoja sille, milloin kiinteistön haltijan järjestelmän katsotaan toimivan.

”Sanamuodot laissa ovat hyvin väljiä. On mielipide- ja näkökantakysymys, milloin järjestelmän katsotaan toimivan”, Loukola sanoo.

Jätelaki velvoittaa sellaisia kuntia, joiden alueella on noudatettu sopimusperusteista jätteenkuljetusta, tekemään Läheskään kaikki lautakunnat eivät ole vielä saaneet päätöksiä valmisteltua, vaikka määräaika oli jo huhtikuun loppu.

summaa tilannetta.

Jätelautakunnan silloinen puheenjohtaja **Erkki Rantakoski** sanoo, että lain kriteerit täyttyivät.

”Nykyinen järjestelmä on toiminut hyvin, eikä ongelmia ole syntynyt”, hän kertoo.

Rantakoski toteaa jätelautakunnan tehneen asiassa itsenäisen päätöksen, jossa kuultiin kaikkia osapuolia.

”Meillä oli laaja kuulemis- ja lausuntokierros asiasta. Saimme ohjeistusta Kuntaliitosta ja kysimme lausuntoja kunnilta ja kansalaisilta. Kunnat olivat pääasiassa nykyisen järjestelmän jatkamisen kannalla. Kuljetusyritykset lobbasivat aktiivisesti kiinteistön haltijan järjestelmän puolesta.”

Ympäristöyritysten Liiton Pekka Loukola on tyytyväinen siihen, että selvä enemmistö lautakunnista on päätnyt jatkamaan kiinteistön

haltijan järjestelmällä.

”Viisaat luottamushenkilöt ovat asettaneet saamansa tiedot oikeaan uomaan, vaikka virkamiespuoli on ajanut välillä ikävän voimakkaasti toista ratkaisua. Virkamiesten pitäisi olla puolueettomia ja noudattaa kuntien tahtoa”, hän näkee.

Teuvalla lautakunta valmistelee nyt rekisterin kokoamista, jotta saadaan kattava tieto kuntalaisten jätejärjestelmään liittymisen tilanteesta.

”Kunnassa on vapaamatkustajaongelma, mutta rekisteri luo paremmat mahdollisuudet seurata tilannetta”, Rantakoski pohtii.

HALLINTO-OIKEUS
RATKAISEE

Savonlinnassakin jätelautakunta teki esittelijän

Pirkanmaan Jätehuolto Oy

uuden jätelain mukaiset päätökset kuljetusjärjestelmästä.

esityksestä poikkeavan päätöksen jatkaa kiinteistön haltijan järjestelmällä.

Kaupungin ympäristöpäällikkö valitti päätöksestä Kuopion hallinto-oikeuteen. Valittajan mukaan lautakunta ei perustellut päätöstään riittävästi, eivätkä kiinteistön haltijan järjestämisen jätteenkuljetuksen edellytykset täyty Savonlinnan seudun alueellisen jätelautakunnan koko toimialueella.

Jätelautakunta on esittänyt hallinto-oikeudelle valituksen hylkäämistä. Tekninen johtaja **Kari Tikkanen** on eri mieltä:

”Hallinto-oikeuden pitäisi kumota päätös ja palauttaa se uudelleen jätelautakunnan käsittelyyn. Se on valmisteltava niin, että selvitetään kunnolla edellytykset, joiden mukaan kiinteistön haltijan järjestämää kuljetusta voidaan jatkaa”, Tikkanen näkee. Hänen mukaansa kuljetuksia on nyt vaikea valvoa niin, että jäte pää-

Jätelautakuntien ja kuntien kuljetusjärjestelmäpäätöksiä

► Kaikkiaan päätös kuljetusjärjestelmästä oli 22.4.2013 mennessä tehty yhteensä lähes 70 kunnassa. Asian valmistelu oli lisäksi lausuntovaiheessa noin 60 kunnan alueella.

Kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetuksessa (joko kotitalous- tai sako- ja umpikäivolietteiden osalta) ovat päättäneet pitäytyä seuraavien jäteyhtiöalueiden ja kuntien jäteasioista päättävät lautakunnat:

- Perämeren jätelautakunta
- Botniasroskin alueen jätelautakunta, isäntäkunta Teuva
- Kainuun jätehuollon kuntayhtymä Eko-kymppi
- Savonlinnan seudun alueellinen jätelautakunta → päätöksestä on valitettu
- Pohjanmaan jätelautakunta (Ekorosk Oy:n kunnat)
- Etelä-Karjalan jätelautakunta
- Oulun seudullinen jätelautakunta
- Laukaan tekninen lautakunta
- Muuramen teknisten palveluiden lautakunta
- Pihtiputaan tekninen lautakunta
- Jyväskylän kaupunkirakennelautakunta
- Keuruun tekninen lautakunta
- Toivakan tekninen lautakunta
- Viitasaaren tekninen lautakunta
- Äänekosken tekninen lautakunta
- Raahen tekninen lautakunta
- Siikajoen tekninen lautakunta (Ruukki)
- Laitilan tekninen lautakunta
- Uudenkaupungin tekninen lautakunta

Lähde: Pekka Loukola, Ympäristöyritysten Liitto ry

tyisi kunnan määräämään käsittelypaikkaan.

Jää nähtäväksi, antaako hallinto-oikeuden päätös suuntaa sille, kuinka jätelain ehtoja kuljetusjärjestelmäpäätösten perusteluista tulee tulkita.

Savonlinnan Seudun Jätehuolto Oy:n toi-

mitusjohtaja **Anne Rautiaisen** mukaan tarvittaisiin valtakunnallinen linjaus sille, kuinka päätöksiä on perusteltava.

”Ehkä esimerkkitapauksen kautta saadaan sellainen linjaus. Jätelailta putoaa pohja pois, jos sitä ei tarvitse kunnioittaa.” ■

Tarjoaa maksuttomasti kansainvälistymispalveluita ympäristöliiketoiminta-alan pk-yrityksille ja tutkimuslaitoksille.

Ota yhteyttä!
www.enterpriseeurope.fi